

โครงการวิจัย "การวิจารณ์ในฐานะปรากฏการณ์ร่วมสมัย เพื่อพัฒนาความรู้ด้านสังคมศาสตร์แห่งการวิจารณ์"

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาการวิจารณ์ในฐานะปรากฏการณ์ร่วมสมัยเพื่อพัฒนาความรู้ด้านสังคมศาสตร์การวิจารณ์ แรงจูงใจที่การศึกษาเรื่องนี้มาจากความปรารถนาที่จะทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่เป็นความท้าทายของศิลปะร่วมสมัยที่มีการแสดงออกในรูปแบบและลักษณะหลากหลาย รวมทั้ง "พื้นที่" การแสดงออกต่างๆ นี้ก็เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากด้วย การวิจารณ์ซึ่งเป็นกิจกรรมสำคัญในทางปัญญาที่จะเข้าใจปรากฏการณ์เหล่านี้ก็เป็นปรากฏการณ์ร่วมสมัยอย่างหนึ่งเช่นกัน เพราะเกี่ยวข้องหรือได้รับอิทธิพลจากกระแสความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของยุคสมัยของเรา ดังนั้น จึงมีปัญหาว่า การวิจารณ์จะช่วยให้เราเข้าใจหรือให้คำตอบแก่ปรากฏการณ์ท้าทายเหล่านี้ได้อย่างไรในเมื่อการวิจารณ์ก็เป็นส่วนหนึ่งของกระแสความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ด้วย มิได้อยู่ใน "Archimedean position" ที่จะทำให้เราสามารถประเมินหรือวิจารณ์อย่างหลุดพ้นไปจากโลกร่วมสมัยได้ นี่เป็นปัญหาท้าทายใน 2 ลักษณะด้วยกัน กล่าวคือ ในการพยายามทำความเข้าใจปรากฏการณ์ศิลปะร่วมสมัยโดยอาศัยการวิจารณ์นั้น เราจะต้องพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการวิจารณ์ในฐานะปรากฏการณ์ร่วมสมัยในตัวเองด้วย เพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายนี้ โครงการวิจัยจึงประกอบด้วยกิจกรรมด้านเนื้อหา คือ การวิจารณ์ปรากฏการณ์ศิลปะร่วมสมัยในลักษณะและรูปแบบหลากหลายพร้อมๆ ไปด้วยกับการแสวงหาแนวทางการศึกษาในเชิงการวิจารณ์ที่จะทำให้เราสามารถเข้าใจปรากฏการณ์เหล่านี้ได้อย่างแท้จริง ดังนั้น จึงหวังว่าโครงการวิจัยนี้นอกจากจะนำไปสู่ความเข้าใจปรากฏการณ์ศิลปะร่วมสมัยแล้ว ยังจะให้ความรู้ใหม่ คือ "สังคมศาสตร์แห่งการวิจารณ์" อีกด้วย

จากผลการศึกษาสรุปได้ว่า ปรากฏการณ์ด้านศิลปะร่วมสมัยที่หลากหลายนั้น ไม่อาจเข้าใจได้โดยอาศัยจารีตหรือนิยามเดิมเกี่ยวกับศิลปะเท่านั้นแต่เราจำเป็นต้องพัฒนาเครื่องมือทางปัญญาในการวิจารณ์ชิ้นใหม่ ที่มีรากฐานอยู่ที่นิยาม หน้าที่ ตลอดจนพื้นที่ทางศิลปะที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากในปัจจุบัน ในเรื่องนี้ได้พบว่าการวิจารณ์ไม่ใช่สูตรสำเร็จ หรือมีสูตรสำเร็จ ที่จะใช้ได้ตลอดไป ในแง่ของระเบียบวิธีวิจัยที่จะเป็นการสร้างความรู้ใหม่เกี่ยวกับการวิจารณ์นั้น จะต้องอาศัยปฏิสัมพันธ์หรือการศึกษาพร้อมกันไปทั้งศิลปิน ผลงาน และการวิจารณ์

Research Project

A study of criticism as a contemporary phenomenon for the development of a social science of criticism

ABSTRACT

The purpose of the project is to study criticism as a contemporary phenomenon for the development of a social science of criticism. The incentive to this research project has come from the challenge of contemporary artistic expressions. This is the challenge, in the other words, of how to make sense of contemporary art that has been manifested in a bewildering range of forms and styles, as well as the radical change in both the nature and location of the space for its manifestations. It is realized that criticism, which is a crucial intellectual tool for understanding these modern-day artistic manifestations, is itself a contemporary phenomenon. It is related to, or influenced by, social and cultural changes of our times: it cannot serve as an Archimedean position from which the critics appreciate or assess contemporary art. The challenge for this research project is thus twofold: it is an effort to understand, through criticism, contemporary artistic expressions, and, at the same time, to develop a social science of criticism as a contemporary phenomenon. To achieve this goal, the project has been designed to consist of both *substantive activities*, i.e., critical studies of various types of contemporary artistic manifestations, and the search for a *critical methodology* for such activities. Hence, apart from an understanding of contemporary artistic phenomenon, the research is expected lead to a new knowledge, a social science of criticism.

The results of the study show that the numerous types and forms of contemporary artistic phenomena require understanding that can no longer rely on old artistic traditions or values. We need to develop a new intellectual (critical) tool for this purpose that is itself rooted in the changing values and functions of the arts. Here, it is found that criticism is neither a fixed formula nor a ready-made theory for art appreciation. A new methodology is required that is founded on the interaction of the artists, their works, and criticism.